

Representantforslag 72 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Steinar Reiten, Hans Olav Syversen, Kjell Ingolf Ropstad og Knut Arild Hareide

Dokument 8:72 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Steinar Reiten, Hans Olav Syversen, Kjell Ingolf Ropstad og Knut Arild Hareide om fritak for formuesskatt på arbeidende kapital

Til Stortinget

Bakgrunn

Formuesskatt på arbeidende kapital

Det pågår en skattedebatt i Norge, der noen ønsker fjerning av hele formuesskatten av hensyn til verdiskapingen, mens andre påpeker at det vil ha uheldige fordelingseffekter. Kristelig Folkepartis posisjon er klar: Representantene fra Kristelig Folkeparti vil fjerne formuesskatten på kapitalen som sikrer arbeidsplassene, såkalt arbeidende kapital, fordi det vil fremme norsk verdiskaping og nyskaping. Samtidig beholdes formuesskatten på øvrig formue, og man unngår at mange velstående mennesker blir nullskatteyttere. Dette er den modellen som både nærings- og handelsminister Trond Giske og LO-leder Roar Flåthen har tatt til orde for og som støttes av Alliansen for norsk privat eierskap, bestående av Norges Bondelag, Norges Fiskarlag, Norges Skogeierforbund, NORSKOG, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Virke, Bedriftsforbundet, Norges Rederiforbund, Norges Lastebileier-Forbund, Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening (NARF) og Maskinentreprenørenes Forbund.

De fleste land Norge vanligvis sammenligner seg med har avskaffet formuesskatten. Blant OECD-landene er det bare Frankrike, Sveits, Spania, Island og Norge som har formuesskatt. Av disse har Norge de svakeste skjermingsordningene for næringsformue, eller såkalt «arbeidende kapital».

Formuesskatten på arbeidende kapital er spesielt tyngende hvis bedriften er inne i nedgangstider, opplever underskuddsår grunnet ekspansjon, har behov for å bygge opp egenkapital, eller kapitalen er langsiktig investert i prosjekter som ikke gir løpende avkastning til eierne. Formuesskatten skaper en likviditetsutfordring for mange gründere og familiebedrifter – særlig i situasjoner hvor aksjene i et selskap prises høyt på forventninger om fremtidig inntjening, mens selskapet ennå ikke tjener penger, typisk for mange forsknings- og kunnskapsbaserte bedrifter. I disse tilfellene kan formuesskatten på arbeidende kapital fremtvinge salg av eiendeler/selskapsandeler eller tapping av kapitalen investert i selskapet for å dekke formuesskatten. Effekten er redusert verdiskaping og færre arbeidsplasser. Verdiskapingen fra privateide foretak har gått ned, til 31 prosent i 2010, til tross for at sysselsettingen i det samme området har økt.

I NOU 2003:9 foreslo Skatteutvalget («Skaugutvalget») primært å avvikle hele ordningen med formuesskatt, særlig av hensyn til økt internasjonal konkurranse og det svært mobile skattegrunnlaget som kapital er. Utvalget viste til at dette isolert sett ville ha negative fordelingsmessige effekter, men påpekte at dette måtte ses i sammenheng med andre deler av utvalgets forslag, i særlig grad beskatningen av høye utbytter. Innenfor mandatet utvalget var gitt ble det imidlertid av provenymessige grunner ansett for krevende å fjerne hele formuesskatten, og utvalget foreslo derfor en nedtrapping av formuesskatten. Etter regjeringsskiftet høsten 2005 ble denne delen av skatteutvalgets innstilling lagt til side.

Skatteutvalget vurderte også et fritak for arbeidende kapital, men frarådet dette ut fra hensyn til nøytralitet mellom ulike skattegrunnlag og utfordringer knyttet til å skille mellom «arbeidende» og «ikke-arbeidende» kapital. Daværende regjering gikk heller ikke videre med dette forslaget, da den i stedet prio-

riterte en generell halvering av hele formuesskatten gjennom lavere satser og høyere bunnfradrag.

Forslagsstillerne mener det bør foretas en ny vurdering av om de mest uheldige konsekvensene av formuesskatten for verdiskaping og privat eierskap av næringsvirksomhet kan unngås gjennom et fritak for arbeidende kapital.

Et fritak for formuesskatt for arbeidende kapital vil ta bort den skattediskrimineringen som norske private eiere har relativt til offentlige eiere og utenlandske eiere i dag og dermed stimulere til nasjonalt, privat eierskap. Det vil dermed ta bort en konkurranseulempe som det norske kapitalmarkedet har for innenlandske investorer. Samtidig unngår man at mange velstående mennesker blir nullskatteyttere, fordi fritaket kun gjelder arbeidende kapital og ikke annen formue.

Nøytralitet mellom ulike skattegrunnlag er en fordel ut fra effektivitetshensyn i økonomien. Men det må vurderes opp mot andre hensyn, som for eksempel i hvilken grad skattegrunnlaget er mobilt eller ikke.

Det er argumentert for at det vil være svært krevende administrativt for skattemyndighetene å innføre et skille mellom arbeidende og ikke-arbeidende kapital. Det er korrekt at det vil gi administrative utfordringer, og kreve tid fra myndighetenes side til lov- og forskriftsarbeid, dersom et slikt skille skal innføres. Men det betyr ikke at oppgaven er uoverkommelig innenfor en rimelig tidsfrist. Sverige har praktisert et slikt skille i flere år, under sosialdemokratisk styre, inntil formuesskatten i sin helhet er blitt

avskaffet av den nåværende regjeringen. Sosialdemokraterna gikk til valg på å gjeninnføre fritaket for formuesskatt på arbeidende kapital. Det viser at et fritak er mulig, hvis det er politisk vilje til det.

I januar 2008 la Alliansen for norsk privat eierskap fram et konkret forslag om hvordan et fritak for formuesskatt for arbeidende kapital kan gjennomføres. Alliansen består av Bedriftsforbundet, Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH), Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening (NARF), Norges Bondelag, Norges Fiskarlag, Norges Lastebileier-Forbund, Norges Skogeierforbund, NORSKOG og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). LO-leder Roar Flåthen har også uttalt seg positivt til dette forslaget. Alliansen har i sitt forslag presentert hvordan et skille mellom arbeidende og ikke-arbeidende kapital kan implementeres i lovverket. Forslaget fra denne brede samarbeidsgruppen av små og store aktører i norsk næringsliv fortjener en grundig vurdering fra myndighetenes side.

Forslag

På denne bakgrunn fremmer forslagsstillerne følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram forslag om fritak for formuesskatt for arbeidende kapital.

22. mars 2013